

- 1) навчально-професійна сфера спілкування: програми освіти у різних навчальних закладах; об'яви з приводу роботи; календар учня; статті з газет, журналів;
- 2) соціально-культурна сфера спілкування: відтворення художніх творів; афіші спектаклів; лотерейні квитки;
- 3) побутова сфера спілкування: схеми-плани усіх видів транспорту; пам'ятки до застосування побутових приладів;
- 4) торговельно-комерційна сфера спілкування: запрошення-реклама; меню; рецепти національних або традиційних страв;
- 5) сімейно-побутове середовище спілкування: матеріали листування (листи, листівки, телеграми, запрошення); бланки вітальних листівок;
- 6) спортивно-оздоровча сфера спілкування: афіші масових спортивних змагань [4].

Було зазначено, що саме поезія має також величезний потенціал емоційного впливу. Це дуже важливо, оскільки проблема емоційної насиченості матеріалу уроку іноземної мови є дуже актуальною. Поезія змушує також інтенсивно працювати творчу уяву, здатність якої лежить в основі сприйняття мистецтва. Оскільки значну роль навчальному процесі з іноземних мов приділяється міжпредметним зв'язкам, то звертаючись до поезії, вчитель цим зміцнює та розвиває зв'язки іноземної мови з іншими предметами, і в першу чергу, з рідною мовою та літературою.

Таким чином, використання автентичних матеріалів на уроках іноземної мови дозволяє з більшою ефективністю здійснювати навчання, імітувати занурення у природне мовленнєве середовище та формувати вміння учнів здійснювати процес спілкування відповідно до національно-культурної специфіки країни мови, що вивчається.

ПЕРЕЛІК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Жогліна Г.Г. Розвиток умінь комунікативної компетенції на основі використання автентичних відео документів. Пятигорськ, 1998. 20 с.
2. Єлухіна Н. В. Навчання слухання іноземної мови. Іноземні мови в школі. 1996. №5. с. 13-15
3. Прищепа В. П. Особливості сучасної методики роботи над художніми текстами на заняттях з німецької мови. Вісник Житомирського державного університету ім. І. Франка. 2001. № 8. с. 45-47.
4. Кричевская К.С. Прагматические материалы, знакомящие учеников с культурой и средой обитания жителей страны изучаемого языка. Иностранные языки в школе. 2008. № 1. С. 13-17.

ОСОБЛИВОСТІ РОБОТИ З ФОНЕТИЧНИМ АСПЕКТОМ КИТАЙСЬКОЇ МОВИ

Чихаріна Карина Ігорівна, викладач китайської мови

Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди

Звуковий склад китайської мови є важливою сегментною одиницею, яка вимовляється з модуляцією голосу в діапазоні низьких і високих звуків, що доволі часто викликає труднощі в студентів, які вивчають китайську мову. Опанування фонетичної системи китайської мови та її артикуляційної бази є основою закладення міцного фундаменту для формування правильної вимови. Чіткість вимови звуків та тонів є запорукою успішної й продуктивної комунікації. Таким чином, засвоєння теоретичних і практичних аспектів фонетики є необхідною умовою для опанування китайської мови.

Безумовно, знайомство з фонетикою іноземної мови зазвичай є невід'ємною складовою початкового етапу навчання. Над особливостями методики навчання фонетики китайської мови працювали такі вітчизняні науковці, як О. Алексахін, Н. Деміна, А. Кондрашевський, В. Курдюмов, М. Румянцева, Н. Спешнев та інші. Активний розвиток міжнародної співпраці КНР з іншими країнами зумовив привернення уваги китайських вчених до проблеми викладання фонетики студентам-іноземцям. Свої праці з теми фонетики і фонології китайської мови були опубліковані такими дослідниками, як Су Сюй, Чжао Юаньжень, Мао Шичжен, Сунь Децзинь, Лін Йенвей та іншими.

На перших етапах вивчення китайської мови студенти знайомляться з артикуляційною базою і функціонуванням органів вимови при артикуляції звуків; працюють над формуванням навичок нормативної вимови та інтонування; готуються до сприйняття усного мовлення на слух.

Одним із найпоширеніших способів вивчення особливостей вимови звуків фонетичної системи китайської мови є порівняння вимови зі звуками рідної мови, розгляд відмінностей між ними. У китайській мові наявні звуки, які схожі на звуки української мови, проте спосіб і місце їх утворення можуть відрізнятися [3]. Для певних звуків китайської мови притаманне сильне фонаційне дихання, високий ступінь напруженості мовленнєвого апарату в процесі вимови, тощо. Крім того, велика увага має приділятися засвоєнню тонів, які є суперсегментними одиницями й виконують змістовно-розпізнавальну функцію. Деякі китайські дослідники порівнюють тони із наголосом в українській та російській мовах, їх зміна може спотворити вимову, або повністю змінити сенс виказування [3]. Невелика кількість сегментних фонологічних одиниць сприяє появі деяких труднощів не лише під час вимови окремих складів і більших фонологічних одиниць, а й у процесі слухового сприйняття мовлення. Це є певним ускладненням не лише для студентів, які вивчають китайську мову, а й для носіїв. Саме тому, вважаємо за необхідне використовувати саме автентичні аудіо- й відеозаписи, які є коректними з точки зору лексичного й граматичного матеріалу, мотивувати студентів до їх прослуховування й відтворення окремих фонем, складофонем, лексем, фраз, речень. Для поступового досягнення теоретичної основи тональної системи китайської мови зазвичай використовуються спеціальні таблиці та малюнки з графічним зображенням кожного з чотирьох тонів, що позначають рух голосу при їх вимові.

Поширеним й ефективним методом роботи з тональною системою є «метод руки». У студентів є можливість сприймати тони як візуально, так і аудіально. Виконуючи рухи згідно з графічним позначенням тонів, викладач регулює тональність вимови. Подібний метод є корисним на початкових етапах вивчення китайської мови та надалі для корегування помилок [6].

Іноді студенти зіштовхуються із проблемою сором'язливості й зниклої, що заважає подоланню «мовного бар'єру». Пошук шляхів спілкування із носіями мови, відвідування розмовних майстерок, знайомство із культурними аспектами Китаю зазвичай сприяють поступовому подоланню напруження й втраті збентеженості при розмові.

На сьогоднішній день педагогіка знаходиться у пошуку не лише продуктивних методів донесення інформації, але й способів зацікавлення студентів процесом навчання. Наприклад, в процесі розгляду тонів путунхуа може застосовуватися практика «скручування мови». «Скручування мови» – це мовна гра, яка має на меті концентрацію групи слів з однаковою чи схожою вимовою, що складають словосполучення й речення, які можуть повторюватися. Як матеріали для подібної гри застосовують китайські скороговки, вірші тощо [5].

Безумовно, на сьогоднішній день є можливість використовувати мобільні додатки задля підвищення рівня володіння китайською мовою, зокрема приділяти увагу фонетичному аспекту мови. У своєму дисертаційному дослідженні Т. Перелома розглядає переваги й недоліки певних мобільних додатків (серед яких, у якості додаткової практики, заслуговує на увагу Standart Mandarin). Крім того, авторка розробляє власний мобільний додаток JTC, який орієнтований на відпрацювання фонетичного аспекту китайської мови від фонем до простого речення [2].

Слідуючи принципу комунікативно спрямованого формування мовленнєвих навичок, навчання фонетики (читання простих фонем, складофонем, лексем, фраз, простих речень) згодом трансформується в інші види мовленнєвої діяльності, такі як: читання вголос, аудіювання, говоріння [2].

Б.Авраменко виділяє найпоширеніші помилки, яких припускаються студенти, які вивчають китайську мову. Серед них: 1) Під час вимови двоскладових слів студенти, переносять правила вимови української мови на китайську мову, тому помилково ставлять наголос або затягують один зі складів. Наприклад, xī'ān – xiān. Кожен окремих склад має читатися як довгий, зберігаючи вірну тональність. 2) На початкових етапах студенти можуть плутати тон із наголосом. В українській мові наголос є динамічним, через це учні можуть вимовляти ритмічні слова з четвертим тоном. Наприклад, nǐhǎo – nǐhào [1].

Отже, з огляду на розглянуті факти, ми можемо стверджувати, що фонетичний аспект китайської мови є одним із найважливіших при вивченні даної мови. Студенти мають приділяти достатню увагу фонетиці як на аудиторних заняттях, так і під час виконання домашньої роботи. Чисельні труднощі, з якими зіштовхуються іноземні студенти при вивченні китайської мови – це нормальна сходинка у процесі вдосконалення власної лінгвістичної компетентності. Засвоєння теоретичних і практичних засад правильної вимови звуків і тонів китайської мови, використання надійних автентичних матеріалів, комунікативна спрямованість є запорукою успішного оволодіння фонетикою китайської мови.

ПЕРЕЛІК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Авраменко Б.В. Аналіз помилок, які допускають україномовні студенти в процесі навчання фонетики китайської мови. Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Сер.: Філологія. 2019. № 38, т. 2, С. 38-40.
2. Перелома Т.С. Методика навчання майбутніх філологів фонетики китайської мови: дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук: 13.00.02/ Київський нац. ун-т ім. Т.Г. Шевченка, Київ, 2019. 262 с.
3. Пісклова Ю.А. Особливості викладання фонетики китайської мови на початкових етапах навчання. URL: [http://nvd.luguniv.edu.ua/archiv/2015/N2\(30\)/6.pdf](http://nvd.luguniv.edu.ua/archiv/2015/N2(30)/6.pdf) (дата звернення: 30.12.2021).
4. Чихаріна К.І. Особливості викладання фонетичного аспекту китайської мови. Сходознавство. Актуальність і перспективи: зб. матеріалів І наук.-метод. конф., 20 бер. 2020 р. Харків: ХНПУ ім. Г.С. Сковороди, 2020. С. 69-71.
5. 李晓航. 普通话声调教学方法解析, 620010, 眉山职业技术学院, 四川, 眉山. 第 287 页
6. 胡波. 听说教学方法与技巧. 北京: 北京语言大学出版社. 2014. 160 页.